

(Slučajno učenje)

Općenito

Slučajno učenje definirao je McGeough 1942. godine kao:

- “učenje koje nastaje **bez specifičnog motiva ili specifične formalne instrukcije...**” ¹⁾

Slučajno učenje odnosi se na činjenicu da ljudi dosta uče bez izričite namjere ili bez instrukcija, kao učenje novog vokabulara kroz imitaciju i socijalnu interakciju, učenje socijalnih normi kroz igranje sa drugom djecom, učenje geografije kroz putovanje ili pretraživanje web-a. Ova vrsta učenja korsiti **intrinzičnu motivaciju**. Suprotno tome, tradicionalno obrazovanje je većinom orijentirano na ekstrinzičnu motivaciju: učenik bi trebao učiti ono što mu sugerira učitelj kako bi osvojio *nagradu* ili izbjegao *kaznu*.

Slučajno učenje se često miješa s neformalnim učenjem koje je najčešće namjerno, iako ne vrlo strukturirano. Neki autori smatraju slučajno učenje podtipom neformalnog učenja²⁾.

Što je slučajno učenje?

Slučajno učenje je najčešće **sporedni proizvod neke druge aktivnosti**. Ono je spontano, nestrukturirano i subjektivno.³⁾ Neki autori⁴⁾ definiraju slučajno učenje kao učenje koje nastaje jedino bez namjere onoga koji uči ili izvora.

Istraživači su ponudili razne nalaze o slučajnom učenju, generalno ovisno o tome kako široko je definirano i ovisno o predmetu testiranja. Slučajno učenje je pod velikim utjecajem **predznanja** i lakše je ako je informacija povezana s temom koja je od interesa osobi koja uči. Slučajno učenje se često spominje u kontekstu radnog mjesta⁵⁾⁶⁾.

U djetinjstvu, slučajno učenje, smatra se oblikom zajedničkog učenja (**učenja jezika i socijalnih vještina**). Neki istraživači⁷⁾, fokusirani na slučajno učenje kroz medije, pokazali su kako djeca uče ponašanja, stavove, vrijednosti i kognitivne informacije kroz gledanje televizijskih programa i reklama. Slično istraživanje na starijim ispitanicima⁸⁾ rezultiralo je sličnim slučajnim učenjem informacijama, ali manje značajnim promjenama u stavovima. Ipak, slučajno učenje postaje više kompleksno za istraživanje na odraslim ispitanicima zbog utjecaja predznanja ili specifičnih interesa ispitanika.

Koje je praktično značenje slučajnog učenja?

- “Trik je da se uopće ne uče činjenice, već radije da činjenice budu tek usput za dolaženja do nečega što je učenik prirodno želio znati od samog početka... Trebali bismo iskoristiti učenikove prirodne interese kako bi oni mogli naići na takve činjenice slučajno tijekom ostvarivanja svojih ciljeva.”⁹⁾

Primjena slučajnog učenja (barem u širem smislu te definicije) u obrazovnim procesima može biti putem reprezentiranja činjenica koje se trebaju naučiti kroz materijal koji je zanimljiv pojedincu koji

uči. Ako je pojedinac motiviran radeći nešto što mu je zanimljivo, može naučiti mnogo bez da to uopće primijeti. Primjer programa za slučajno učenje je [Road Trip software](#), dizajniran za pomoć djeci pri učenju geografije Sjedinjenih Američkih Država putem pogonskih simulacija i videa koji su im zanimljivi.

Kritike

Ovisno o definiciji, slučajno učenje se ne može koristiti u obrazovanju¹⁰⁾ ili se može koristiti, ali onda uglavnom ignorira načela instruktorskog dizajna kako bi se “sakrio” dio učenja od učenika (primjerice, sadrže obilje drugih materijala koji posreduje interes učenika). Također, s obzriom da je slučajno učenje subjektivno, isto kao i u slučaju [učenja otkrićem](#), lako može rezultirati zabudom ili nesigurnošću uistinu važnih dijelova materijala za učenje¹¹⁾.

Ključne riječi

- **Slučajno učenje**

Literatura

[Silva, Polly M. Epistemiologija slučajnog učenja. Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University. Disertacija. 2007.](#) [Schank, Roger C., and Cleary, C. Motori edukacije, p95. 1995.](#)

Pročitaj više

[Silva, Polly M. Epistemiologija slučajnog učenja. Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University. Disertacija. 2007.](#) [Marsick, Victoria J., and Karen E. Watkins. Informal and Incidental Learning. In New Directions for Adult and Continuing Education. Jossey-Bass, A Publishing Unit of John Wiley & Sons, Inc., 2001.](#) [Bova, B. and Kroth, M. Učenje na radnom mjestu i generacija X. Journal of Workplace Learning. 13\(2\), p57-65. 2001.](#) [Kerka, S. Slučajno učenje: smjerovi i problemi. Alert No. 18, Educational resources information center. 2000.](#) [Wray, N. P. Neki čimbenici u istovremenom namjernom i slučajnom učenju djece. Journal of Experimental Child Psychology, 6\(1\), p13-21. 1968.](#) [Comstock, George. Trendovi u studiji slučajnog učenja kroz gledanje televizije. Syracuse University Printing Services, 125 College Place, Syracuse, New York 13210, 1978.](#)

Recentna literatura

¹⁾ [McGeoch, John Alexander. Psihologija ljudskog učenja: uvod. Longmans, Green and Co., 1942.](#)

²⁾ [Marsick, Victoria J., and Karen E. Watkins. Neformalno i slučajno učenje. U novim smjerovima za odrasle i kontinuirana obrazovanja. Jossey-Bass, A Publishing Unit of John Wiley & Sons, Inc., 2001.](#)

³⁾ ⁶⁾

Silva, Polly M. Epistemologija slučajnog učenja. Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University. Disertacija. 2007.

4)

Rogers, A. Učenje: Možemo li promijeniti diskurs? Učenje odraslih, 8(5), p116-117. 1997. Cited by Silva, Polly M. Epistemologija slučajnog učenja. Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University. Disertacija. 2007.

5)

Marsick, V. J. and Watkins, K. E. Neformalno i slučajno učenje na radnom mjestu. New York: Routledge. 1990.

7)

Comstock, G. Trendovi u studiji slučajnog učenja kroz gledanje televizije. Syracuse, New York (IR-30). 1978.

8)

Woods, L. L., and Daniel, L. G. Učinci programa o svjesnosti o turizmu na stavove i znanje starijih odraslih. Obrazovna gerontologija, 24, p69-78. 1998.

9)

Schank, Roger C., and Cleary, C. Motori edukacije, p95. 1995.

10)

Ako je definirano tako da ni namjera ni izvor osobe koja uči ne smije biti učenje.

11)

Rieber, L. P. Animacija, slučajno učenje i kontinuirajuća motivacija. Journal of Educational Psychology 83, no. 3: 318-328. 1991.

From:

<https://learning-theories.org/> - Learning Theories

Permanent link:

https://learning-theories.org/doku.php?id=hr:instructional_design:incidental_learning&rev=1386409323

Last update: **2023/06/19 15:49**

